

فرصت‌ها و تهدیدهای سکونتگاه‌های غیررسمی در حوزه محیط زیست

گفت‌وگو با محمد درویش*

تردد روزانه به همه مقاصد خود اعم از فروشگاه، محل کار، محل تحصیل، بیمارستان و نظایر آن برسد. در صورتی که ما در حال حاضر سفرهای بالای ۲۰-۳۰ کیلومتر را به طور خیلی معمول داریم و در برخی موارد به بیش از ۱۰۰ کیلومتر نیز می‌رسد. مردم از برخی مناطق غربی کرج و مهرشهر، شهر جدید پرند، پردیس و جاهای دیگر هر روز به سمت تهران می‌آیند و این خود بحران ترافیک، آلودگی هوا، انتشار گازهای گلخانه‌ای، جزیره گرمایی شهر و غیره را تشدید می‌کند و باعث افزایش آلودگی صوتی می‌شود. افزایش آلودگی صوتی موجب افزایش کندذهنی در کودکان، کاهش ضریب تحمل مردم، افزایش پرخاشگری و بروز ناراحتی‌های گوارشی در افراد می‌شود. تهران شهری است که در هر ۱۰۰ هزار نفر، ۷ هزار نزع اتفاق می‌افتد و سومین شهر نزع‌خیز دنیا است که یکی از دلایل اصلی آن آلودگی صوتی شدیدی است که در این شهر وجود دارد. انسان حداکثر بین ۶۰ تا ۶۵ دسی‌بل آلودگی صوتی را می‌تواند تحمل کند، در حالی که اندازه‌گیری ما در زیر پل سیدخندان ۸۲ دسی‌بل و در زیر پل فردیس کرج ۹۱ دسی‌بل آلودگی صوتی را نشان داد. این‌ها همه معضلاتی است که از ازدحام بیش از حد مردم در سکونتگاه‌ها به وجود می‌آید. تهران بالاترین میزان طلاق و افسردگی

گسترش سکونتگاه‌های غیررسمی و حاشیه‌نشینی کدام آسیب‌های زیست‌محیطی را به دنبال داشته است؟

حاشیه‌نشینی و ایجاد سکونتگاه‌های غیررسمی در اطراف شهرها سبب شده فشاری که بر محدوده سرزمینی سکونتگاه‌های شهری ما وارد می‌شود بیشتر از تحمل یا برد اکولوژیکی منطقه باشد. برای مثال، شهر تهران به میزان ۳۶ سانتی‌متر در سال با فرایند نشست زمین روبه‌رو است، یعنی ۹۰ برابر شرایط بحرانی. یکی از مهم‌ترین دلایل این بحران به جمعیتی بازمی‌گردد که به میزان چندین برابر ظرفیت برد منطقه‌ای در این پهنه ۷۰۰ کیلومتر مربعی اسکان داده شده است. ما می‌توانیم در حدود ۲،۳ میلیون نفر را در مخروط افکنه جنوب البرز در این قلمرو ۷۰۰ کیلومتر مربعی سکونت دهیم به نحوی که از کیفیت درخور زندگی برخوردار باشند. اما اکنون در شهر تهران روزانه بیش از ۲۰ میلیون تردد اتفاق می‌افتد و ۱۰ میلیون نفر هم ساکن شب دارد. حاشیه‌نشینی باعث می‌شود مسیریایی که شهروندان کلان‌شهرها باید طی کنند به مراتب طولانی‌تر از حد معمول باشد. شهرها باید به نحوی طراحی شوند که هر شهروند بتواند با حداکثر ۵ کیلومتر